

Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szubinie za 2003rok oraz przedstawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej

1. DANE OGÓLNE

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej własnych i zleconych gminie. Środki na wykonanie w/w zadań obejmujących świadczenia udzielane podopiecznym, wynagrodzenia dla pracowników Ośrodka oraz koszty jego utrzymania przekazują dwa podmioty, tj. Wojewoda /zadania zlecone gminie oraz Rada Miejska /zadania własne gminy/.

W 2003 roku w Ośrodku było zatrudnionych 27 pracowników, w tym 10 pracowników socjalnych pracujących w rejonach opiekuńczych oraz 14 opiekunek wykonujących usługi opiekuńcze.

2. CELE I ZASADY UDZIELANIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawowym celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a zgłaszane potrzeby uwzględnione jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Większość świadczeń z pomocy społecznej było przyznanych wg kryteriów zawartych w ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej /tekst jednolity Dz.U. z 1998 r. Nr 64, poz.414 z późn.zm./. Świadczenia te udzielano na wniosek osoby zainteresowanej. Podstawowym kryterium uprawniającym do

ubiegania się o bezzwrotną pomoc być określony dochód w rodzinie przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności takich jak np. bezrobocie, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała choroba, klęska żywiołowa itp.

W 2003 roku dochód netto nie mógł przekraczać:

na osobę samotnie gospodarującą	461
na pierwszą osobę w rodzinie	294
na drugą i dalsze powyżej 15 lat	294
na każdą poniżej 15 lat	210

Oprócz świadczeń przyznanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej realizowano również zasiłki przyznawane w trybie:

- Ustawy z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych /tekst jedn. Dz.U. z 1998 r. Nr 102. poz.651 z późn.zm./.
Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne Ośrodek wypłaca osobom, które nie posiadały uprawnień do ich uzyskania z innego źródła.

3. B U D Ż E T

Łączny budżet Ośrodka Pomocy Społecznej po stronie wydatków zamknął się kwotą **2.913.430 zł**, z której przypadło na:

zadania własne gminy	790.216
zadania zlecone gminie	2.123.214

4. REALIZACJA BUDŻETU

4.1. ZADANIA WŁASNE GMINY

Koszty utrzymania Ośrodka wyniosły 469.002 zł, w tym koszty osobowe i rzeczowe pracowników 434.617 zł. Środki finansowe przeznaczone na świadczenia społeczne w budżecie na 2003 r. zamknęły się kwotą 594.305 zł. Wydatkowano je na: zasiłki w formie pieniężnej i w naturze 71.876 zł, posiłki w szkołach 166.135 zł, usługi opiekuńcze - 350.879 zł, w tym 74.598 zł to zakup usług w ramach umów zleceń, dotację do stołówki Akcji Katolickiej - 2.500 zł. W 2003 roku realizowano następujące rodzaje świadczeń w formie zasiłków oraz w naturze:

Zadania obowiązkowe:

Schronienie – 4 osoby, byli to bezdomni mężczyźni kierowani do schronisk w Grudziądzu, Inowrocławiu, Bydgoszczy. Koszt pobytu w schroniskach zamknął się kwotą 2.915 zł.

Dożywianiem objęto 862 dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych. Łączny koszt prowadzonej akcji wyniósł 166.135 zł. z tego 114.700 zł. dotacja Wojewody i 9.600 zł dotacja Agencji Rolnej Skarbu Państwa.

Usługi opiekuńcze - 72 podopiecznych - koszt 350.879 zł. w tym koszty osobowe dotyczące opiekunek etatowych - 276.281 zł. Usługami opiekuńczymi wykonywanymi przez opiekunki objęto osoby samotne oraz w rodzinie, które z powodu wieku, choroby bądź innych przyczyn wymagały pomocy osób drugih, a były jej pozbawione.

Zadania fakultatywne:

Zasiłki jednorazowe 608 osób na łączną kwotę 71.876zł w tym m.in.

Leki i leczenie - 12 osób - koszt 710 zł.

Żywność – 568 osób - koszt 66.576 zł. Pomoc finansowa na zakup żywności jest najważniejszym świadczeniem realizowanym przez Ośrodek ze względu na brak

w wielu rodzinach środków na zabezpieczenie tej podstawowej potrzeby. Skierowano ją głównie do środowisk bezrobotnych, wielodzietnych, samotnych matek, niezaradnych życiowo i innych rodzin bez dochodu bądź z bardzo niskim dochodem.

Pomoc w utrzymaniu mieszkania (czynsz, energia)- 45 osób - koszt 3.310 zł.

Zasiłek celowy specjalny - 32 zasiłki - koszt 1.220 zł.

Inne świadczenia – wyrobienie dowodu osobistego.

ZADANIA ZLECONE GMINIE

Koszty osobowe pracowników i utrzymanie Ośrodka 270.900 zł.

W 2003 roku realizowano n/w rodzaje świadczeń:

Zadania obowiązkowe :

Zasiłki stałe – 140 osób na kwotę 569.310 zł.

Zasiłki stałe wyrównawcze - 71 osób na kwotę 133.766 zł.

Renty socjalne - 161 osób na kwotę 523.649 zł. (od X realizację przejął ZUS)

Zasiłki okresowe gwarantowane – 19 osób na kwotę 65.802 zł.

Składki na ubezpieczenia emerytalno - rentowe 146 osób na kwotę 189.121zł.

Składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe odprowadzane były od zasiłków stałych i zasiłków okresowych gwarantowanych.

Ubezpieczenia zdrowotne - 221 osób - na kwotę 58.601 zł; Ubezpieczeniem zdrowotnym zostały objęte osoby pobierające zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy, rentę socjalną oraz gwarantowany zasiłek okresowy.

Zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa - 132 osoby na kwotę 146.906 zł.

Zasiłki rodzinne - 27 rodzin na kwotę 14.047 zł.

Zasiłki pielęgnacyjne - 28 osób na kwotę 33.401 zł.

Wyprawka szkolna - 90 dzieci na kwotę 6.750 zł.

Zasiłki z tytułu suszy- 100 osób na kwotę 43.300 zł.

Zadania fakultatywne:

Zasiłki okresowe - 386 osób na kwotę 53.530 zł.

Dla porównania przedstawiam liczbę rodzin objętych formami pomocy w latach 2000-2003

Rodzaj świadczeń	2000	2001	2002	2003
Zasiłki stałe	84	92	119	140
Zasiłki stałe wyrównawcze	34	36	54	71
Renty socjalne	119	136	152	161
Okresowe zasiłki gwarantowane	53	36	26	19
Macierzyńskie zasiłki okresowe	108	128	84	132
Zasiłki okresowe	275	93	414	386

5. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W 2003 roku Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z organizacjami i stowarzyszeniami charytatywnymi takimi jak: Przytuliskiem „Kraina Uśmiechu” Towarzystwo im. Św. Brata Alberta, Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Akcją Katolicką, Kujawsko-Pomorskim Centrum Pomocy Bliźniemu Mar-Kot w Kołaczkowie. Dotyczyło to w szczególności zapewnienia osobom biednym posiłku, bezdomnym schronienia i posiłku chorym i niepełnosprawnym. Ponadto stały kontakt z dzielnicowymi Komisariatami Policji w Szubinie, Sądem i kuratorami zawodowymi i społecznymi, pracownikami Poradni Odwykowej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i innymi które w swojej działalności statutowej mają za zadanie szeroko rozumianą pomoc społeczną.

6. UWAGI KOŃCOWE

Podstawową kategorią osób korzystających z pomocy społecznej są bezrobotni oraz długotrwale chorzy, świadczy o tym poniższe zestawienie dysfunkcji występujących w rodzinach podopiecznych objętych pomocą w 2003r. /jedno środowisko może spełniać kilka dysfunkcji/:

- bezdomność - 4
- potrzeba ochrony macierzyństwa - 132
- bezrobocie - 501
- niepełnosprawność – 245
- długotrwała choroba - 175
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 486
- alkoholizm - 95
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 6

Z danych Ośrodka wynika, że w ubiegłym roku liczba petentów pomocy społecznej wynosiła 1.478 rodzin i zwiększyła się w stosunku do 2002r. o 35 rodzin. W 2003 roku podobnie jak w latach ubiegłych nadal występowały takie negatywne zjawiska jak:

- utrwalanie się sfery niedostatku w wielu rodzinach z powodu długotrwałej biedy i braku oszczędności.
- zwiększanie się ilości środowisk bez dochodu po utracie zasiłku dla bezrobotnych.
- bierność i zrezygnowanie u wielu osób, które przestały zabiegać o pracę wobec beznadziejności podejmowanych prób.
- rozwój postaw o charakterze roszczeniowym i tym samym domaganie się pełnego utrzymania oraz zasiłków na większość potrzeb w rodzinie, których nie jest w stanie ona sama zaspokoić: żywność, czynsz, leki, książki, przybory szkolne.
- poszerzanie się dysfunkcji zdrowotnych, których źródłem jest długotrwałe bezrobocie, tj. zmiany depresyjne, niestabilność emocjonalna, stany lękowe, neurotyczność, inne stany chorobowe.

Podsumowując należy stwierdzić, że bardzo niekorzystnie na petentów i pracowników socjalnych Ośrodka wpływa stosunkowo wysokie bezrobocie i niski stopień wykształcenia osób bezrobotnych. Powodują one, że w/w pracownicy nie mogą spełniać podstawowej misji i celu pracy socjalnej tj. doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin znajdujących się w niedostatku. Pomoc socjalna musi w tej sytuacji te rodziny stale "ratować" i pomagać w zaspokojeniu aktualnych, najpilniejszych potrzeb.

Priorytetem jest obecnie walka z bezrobociem, stopa bezrobocie w grudniu 2003r. wynosiła 32%. Bezrobocie przybiera niekorzystne cechy tj. wysoki udział ludzi młodych, osób pozostających bez pracy powyżej roku oraz bezrobotnych o niskim poziomie wykształcenia. Efektywność działań w zakresie przeciwdziałania wzrostu bezrobocia zależy jednak od środków budżetowych i kondycji, w jakiej znajduje się gospodarka państwa.

Z uwagi na wstrzymanie Rządowego Programu Wspierania Gmin w Dożywianiu Uczniów w 2004r. koszty dożywiania dzieci w szkołach pozostało w zadaniach gminy. Sprawa dożywiania przy istniejącym zubożeniu społeczeństwa jest sprawą pilną i należy podjąć niezbędne kroki do zapewnienia środków na realizację tego programu ze środków własnych.

Prognozy demograficzne jednoznacznie stwierdzają, iż pod wpływem wyhamowania dynamiki demograficznej w całej populacji, wyraźnie będzie rosła liczba osób zaawansowanych wiekiem. W tej sytuacji priorytetem na dziś, a także na najbliższe lata powinny być programy wsparcia dla ludzi sędziwych, koncentrując się na zapewnieniu im odpowiednich usług zdrowotnych i opiekuńczych. Wyzwaniem dla pomocy społecznej jest potrzeba zmian nastawienia kulturowego. Źle się dzieje, gdy cały czas mamy do czynienia ze stereotypem starości biernej i zależnej. Dlatego nasze działania powinny polegać na stosowaniu zasady jak najdłuższego przebywania ludzi starych w miejscu dotychczasowego zamieszkania. W związku z tym należy organizować pomoc dla rodzin opiekujących się osobami starszymi, ułatwiając im pielęgnację obłożnie chorych. Oddzielnym problemem pozostaje kwestia ludzi starych żyjących

samotnie, pozbawionych pomocy w przypadku choroby, ludzi o ograniczonej sprawności, zniechęconych i trwale schorowanych a także starzejących się osób niepełnosprawnych intelektualnie. Zapewnienie usług opiekuńczych jest zadaniem własnym gminy. Nowelizacja ustawy nałożyła również obowiązek pokrywania kosztów pobytu podopiecznego w domu pomocy społecznej do pełnej wysokości kosztów utrzymania pensjonariusza. *Przykład: osoba umieszczona w dps posiada dochód w wysokości 800zł jej koszt pobytu wynosi 560zł (70% dochodu) średni koszt miesięczny w dps to 1700zł. Z wyliczenia wynika, że gmina miesięcznie dopłacałaby kwotę 1.140 zł kosztów pobytu dla tego podopiecznego.*

Wchodząca w życie z dniem 1 maja 2004r. nowa ustawa o pomocy społecznej zmieniła zasady przyznawania niektórych świadczeń. Ośrodek nie będzie realizatorem świadczeń typu zasiłek stały i okresowy zasiłek gwarantowany, zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa. Świadczenia te wraz z zasiłkami rodzinnymi i pielęgnacyjnymi realizowane są w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych. Znaczącym świadczeniem staje się „nowy” zasiłek okresowy, który staje się świadczeniem obligatoryjnym o wielkości określonej w ustawie.

Ustawa nakłada również na pracowników socjalnych obowiązek kształcenia i zdobywania kwalifikacji niezbędnych do realizacji zadań ustawowych – tzw. kompetencji socjalnych do świadczenia pracy socjalnej. Pracownicy muszą posiadać odpowiednie wykształcenie, umiejętności i wiedzę do wykonywania tego zawodu. Na co dzień pracownicy socjalni pracują z rodzinami dysfunkcyjnymi (alkoholizm, inne patologie społeczne) narażeni są na stały kontakt z klientem trudnym, osobami chorymi psychicznie, opuszczającymi zakłady karne. Charakter pracy wywołuje wypalenie zawodowe oraz często zagrożenie zdrowia a nawet życia. Ponadto warunki biurowe tutaj. Ośrodka nadal nie spełniają standardów do pracy z osobą zgłaszającą się do tutaj. Ośrodka o pomoc.

Szubin, dnia 10.05.2004r.

MR

Kierownik Miejskiego Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Szubinie

Tadeusz Zeleniński

